Puritanskt månggifte

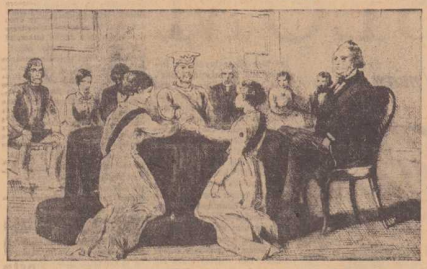

Mormonisk bröllopsceremoni. Ur "An Englishwoman in Utah" av Fanny Stenhouse (1880).

EN AMERIKANSK sociolog, *Kimball Young*, har under den misslediande skämtsamma titeln *Isn't one wife enough* (Henry Holt, 6 dollar) publicerat en vetenskaplig undersökning över en av den moderna historiens stora kuriositeter: månggiftet sådant det praktiserades av mormonerna i Utah under omkring fyrtio år (1832—1880). Han har gått igenom ett omfattande material i form av offentliga handlingar, tidningar och dagböcker, och vidare har han genom personliga intervjuer fått uppgifter om ungefär 75 familjer av polygam typ. Det var hög tid att en sådan utredning gjordes; de personer som levat i månggifte eller i polygama familjer är redan nu få och gamla.

Då mormonernas profet Joseph Smith i hemlighet började praktisera månggifte för egen räkning och därefter genom en av sina gudomliga uppenbarelser gjorde en dogm av praktiken kan man inte betvivla att hans egen sexuella livaktighet var den drivande kraften. Men då månggiftet år 1852 öppet proklamerades av efterträdaren Brigham Young, sedan mormonerna vunnit en fristad i Utah, var det inte bara i religionens utan också i den moraliska puritanismens tecken. Det hör till det mest intressanta i företeelsen: månggiftet uppstod i en puritansk miljö och motiverades till väsentlig del av kravet på den köttsliga lustans övervinnande. De mormonska apostlarna med sina talrika hustrur var åtminstone principiellt inga libertiner; de förkastade lika livrigt romantisk kärlek och erotisk njutningslystnad. "Jag försmår nästan dagligen unga flickor med män av ålder och erfarenhet", förklarade Brigham. "Aluka edra pilkter, systrar. Er plikt är att föda barn i Guds namn... så att ni kan få hedern att bli mödrar åt stora och goda män, kungar, furstar och potentater, som skall leva på jorden och styra folken... Ovare ni er genom att fundera på om er man älskar er eller inte? Jag skulle inte bry mig om den saken, utan i stället hjärtan gläjde ropa 'Jag har fått en man från Herren, Hallelujs, jag är mor och har fått en avbild av Gud'."

De religiösa föreställningar som upphar månggiftet antyds i dessa ord. Gud som en gång varit en människa, men avancerat till världsharskare, hade avlat otaliga själar eller andar som väntade på att utrustas med kroppar och komma till jorden. Det gällde att så snabbt som möjligt lösa detta himmelska befolkningsproblem. Medlet var barnalstring i största möjliga skala; inga kvinnor borde vara ogifta, och de gifta borde ha barn så ofta som möjligt. En del andar var bättre än andra, och för dem var plikten att vid ankomsten till jorden avla barn särskilt bjudande; mormonerna ("de sista dagarnas heliga") och främst de ledande bland dem bildade denna grupp. Genom att gifta sig med många kvinnor och förlösa många själar kunde en man kvalificera sig för att i det tredje livet — efter den jordiska döden — bli en god med en nyled att härska över Gud eller pade nämligen efter hand nya planeter som furstendömen åt de förtjänte. "Den mannen är, var en gång Gud; som Gud är, kan mannen bli."

Denna lära kan betraktas som ett av de mest fantastiska uttryck framstegstanken fått i historien. Den står emellertid i sin sammanhängning av det jordiska framsteget och den himmelska saligheten inte alldeles ensamt; nyare undersökningar har visat att den religiösa och den vetenskapliga utopismen fått flop i teologiska spekulationer på 1600- och 1700-talen. Och i extrema uttryck för den sekularlserade framstegsteorin möter liknande förhoppningar. Människorna skall bli "herrar över naturens krafter", skrev Winwood Reade 1872; "de själva blir solsystemens arkitekter, världarnas byggmästare, efter dess undergång". Och Bernard Shaw lät en av sina figurer i "Människan och övermänniskan" (1903) förkunna att människan måste "bli sin egen skapare; hon blir därför vad hon skapar sig själv till". Och i *Back to Methuselah* (1921) låter han Gud själv säga: "Jag har gett människan förmågan att bli sin egen Gud."

I vår dagar kan ett slags paralleller påträffas i tron på de obegränsade tekniska möjligheterna; den engelske forskaren Haldane talar om att människorna skall "lyckas kolonisera åtminstone några av planeterna i vårt system och slutligen de planeter, om sådana finnas, som rör sig kring andra stjärnor än vår sol".

Mormonernas lära kan ställas i relation till framstegsidén, men också till den speciella miljö i vilken de framträdde. Den amerikanska kontinent som vid denna tid helt öppnades för pionjärer lockade till drömmar om en obegränsad expansion. Malthus pessimistiska prognoser om befolkningsutvecklingen vann ingen anklang inom de generationer av amerikaner som i befolkandet och utnyttjandet av Västerns vidder såg nationens "uppenbara bestämmelse". Mormonernas uppreade flyttningar västet ut ägde rum just vid den tid då denna optimism och expansionism slog ut i de våldiga erövringarna från Mexiko.

Mormonernat liv har genom tiderna varit ett tacksamt motiv för amerikanska skämtteckanare. Ovan en historiemålning ur New Yorker 1946: en agent söker förmå Brigham Young att teckna världens första gruppförsäkring.

En rad sekundära motiveringar för månggiftet kom emellertid till användning. Man hänvisade till det gamla testamentets berättelser; Abraham och Jakob omtalades som mönster. Jesus ansågs ha levat i månggifte med de kvinnor som nämns i evangelierna. Med rätta påtalade att månggifte var tillåtligt och vanligt i större delen av världen, och härav drogs slutsatsen att det var den bästa äktenskapsformen. Den moraliska synpunkten framhävdes starkt; lösa förbindelser och prostitution förkastades, och sådant kunde, sades det, undvikas blott genom månggifte (här erkändes alltså indirekt att det sexuella motivet var av vikt). Att en man var berättigad att ha flera hustrur medan tanken att en kvinna skulle ha flera män var avskyvärd, förklarades med att mannens barnalstringsförmåga var praktiskt taget obegränsad och att de manliga "instinkterna" var polygama. "Mannen är utrustad med polygama egenskaper och kvinnorna med monogama... Detta beror på egenskaper hos mannen som gör det möjligt för honom att helt förena sig med mer än en kvinna. Kvinnan är inte utrustad på samma sätt. Hon kan till en viss grad älska flera män, men hon kan inte helt förena sig med mer än en man."

I varje fall utgjorde kvinnorna ett slags andra klassens medborgare. De kunde vinna salighet blott genom giftermål, gudar kunde de aldrig bli, från det prästerskap som styrde mormonsamhället var de uteslutna. Att föda barn och lyda sin man var kvinnans främsta plikter; denna uppfattning var vid denna tid inte egenartad, men mormonerna drev den med ovanlig intensitet.

Som en konsekvens av läranş grundsatser uppstod äktenskap av tre slag. Det ordinära var att gifta sig "för tiden och evigheten"; hustrun blev i detta fall anknuten till mannen även i livet efter döden. Man kunde också gifta sig blott "för tiden"; en enka som redan var gift för evigheten fick på detta sätt möjlighet att bli omgift. Slutligen var ett äktenskap "endast" "för evigheten" tillåtet; en man kunde på detta sätt ta sig an en redan avliden kvinna. Då en gift man tog en ny hustru borde den eller de förelående hustrurna assistera.

Hur var månggiftet i praktiken? Att denna fråga ägnar Young detaljerade undersökningar, som på några punkter ger resultat av mera allmänt intresse. Det viktigaste konstaterandet är att månggiftet alltid var ganska sällsynt. Kvinnorna tycks bland mormonerna ha varit ungefär lika många som männen, medan i regel männen vida överväge kvinnorna i antal i Västerns nybyggarsamhällen; kvinnornas talrikhet i Utah berodde på att mormonmissionärerna särskilt vände sig till kvinnor. Men självfallet kunde endast en del av männen ha flera hustrur. Young berättnar att månggifte praktiserades av omkring en åttedel. De andliga och världsliga ledarna, profeten och apostlarna, hade i regel flera tiotal hustrur. Över huvud var månggifte nästan genomgående ett tecken på god ekonomisk ställning. Vanligen tycks detta ha berott på att de förmögna kunde försörja flera hustrur; i en del fall torde en fattig karl genom skickligt utnyttjande av sina hustrurs arbetskraft ha blivit välbärgad. Med denna månggiftets struktur följer att unga flickor ofta gifte sig med äldre, förmögna män; åldringar med ett harem av unga kvinnor blev i angreppen mot mormonerna inte utan skäl det typiska för polygamin.

Young understryker starkt att de flesta utan svårighet fann sig till rätta. Man trodde passionerat på den *stora "urinstinkten"* heliget het, vilket väl delvis förklarar av att de klienter som vanns på missionsresorna i Amerika, Skandinavien och England tillhörde de mest obildade folkgrupperna. Det förekom att hustrur bad sin man att gifta sig med flera kvinnor för att på detta sätt trygga sin karriär i livet efter den jordiska döden; det hände att en man vars enda hustru var svårt sjuk lovade Gud att om hon blev frisk ta en ytterligare hustru för att bättre fylla sin plikt som barnalstrare. Ibland levde mannen och hustrurna i ett gemensamt hushåll, med måltider för 40—50 personer; i andra fall bodde varje familj av hustru och barn i ett särskilt hus eller ett par avdelade rum och träffades mindre regelbundet. Mera pedantiska eller plikttrogna män låg i tur och ordning hos de skilda hustrurna. Den sexuella aktiviteten begränsades av den systematiska barnproduktionen; hustrurnas konkurrens i detta hänseende hör till månggiftets bisarra konsekvenser.

En rad konflikter och tragedier skymtar också i Youngs undersökning: hustrur som var förtvivlade då männen gifte sig på nytt, strider mellan hustrurna om mannens ynnest, unga flickor som förmåddes att utöka de rika och belåna männens kvinnoägnet, unga gifta sig blott "för tiden"; en enka som redan var gift för evigheten fick på detta sätt möjlighet att bli omgift. Slutligen var ett äktenskap "endast" "för evigheten" tillåtet; en man kunde på detta sätt ta sig an en redan avliden kvinna. Då en gift man tog en ny hustru borde den eller de förelående hustrurna assistera.

Hur var månggiftet i praktiken? Att denna fråga ägnar Young detaljerade undersökningar, som på några punkter ger resultat av mera allmänt intresse. Det viktigaste konstaterandet är att månggiftet alltid var ganska sällsynt. Kvinnorna tycks bland mormonerna ha varit ungefär lika många som männen, medan i regel männen vida överväge kvinnorna i antal i Västerns nybyggarsamhällen; kvinnornas talrikhet i Utah berodde på att mormonmissionärerna särskilt vände sig till kvinnor. Men självfallet kunde endast en del av männen ha flera hustrur. Young berättnar att månggifte praktiserades av omkring en åttedel. De andliga och världsliga ledarna, profeten och apostlarna, hade i regel flera tiotal hustrur. Över huvud var månggiftet nästan genomgående ett tecken på god ekonomisk ställning. Vanligen tycks detta ha berott på att de förmögna kunde försörja flera hustrur; i en del fall torde en fattig karl genom skickligt utnyttjande av sina hustrurs arbetskraft ha blivit välbärgad. Med denna månggiftets struktur följer att unga flickor ofta gifte sig med äldre, förmögna män; åldringar med ett harem av unga kvinnor blev i angreppen mot mormonerna inte utan skäl det typiska för polygamin.

Young understryker starkt att de flesta utan svårighet fann sig till rätta. Man trodde passionerat på den *stora "urinstinkten"* heliget het, vilket väl delvis förklarar av att de klienter som vanns på missionsresorna i Amerika, Skandinavien och England tillhörde de mest obildade folkgrupperna. Det förekom att hustrur bad sin man att gifta sig med flera kvinnor för att på detta sätt trygga sin karriär i livet efter den jordiska döden; det hände att en man vars enda hustru var svårt sjuk lovade Gud att om hon blev frisk ta en ytterligare hustru för att bättre fylla sin plikt som barnalstrare. Ibland levde mannen och hustrurna i ett gemensamt hushåll, med måltider för 40—50 personer; i andra fall bodde varje familj av hustru och barn i ett särskilt hus eller ett par avdelade rum och träffades mindre regelbundet. Mera pedantiska eller plikttrogna män låg i tur och ordning hos de skilda hustrurna. Den sexuella aktiviteten begränsades av den systematiska barnproduktionen; hustrurnas konkurrens i detta hänseende hör till månggiftets bisarra konsekvenser.

En rad konflikter och tragedier skymtar också i Youngs undersökning: hustrur som var förtvivlade då männen gifte sig på nytt, strider mellan hustrurna om mannens ynnest, unga flickor som förmåddes att utöka de rika och belåna männens kvinnoägnet, unga

Mrs Trollope

INTRESSET för den viktorianske författaren Anthony Trollope (1815—1882) och hans överlägsna skildringar av engelsk landsbygd och prästerskapet i de små katedralstäderna har varit i stärkt stigande i England — kanske har därtill bidragit att Churchill i sina krigsminnen bekänt att Trollope var den engelske författare han brukade ta till för att skingra tankarna i mörka stunder. Trollope själv lockar nytlibenheten genom sin tilligiort oinitelektuella attitytd och sina ideliga försäkringar att hans författarskap, präglat av psykologisk skarpblick och sober stil, var resultatet av idel möda, så och så många arbetstimmar per dag, så och så många ark papper, 250 ord i kvarten osv. Denna engelska rädslliga för att verka vara en intellektuell varelse dupererade inte bara Trollopes samtida, utan till och med hans närmaste.

Intresset för honom har nu utsträckts till att omfatta också hans litterärt verksamma moder, Frances Trollope, som just blivit föremål för en biografi: *The Indomitable Mrs. Trollope av Eileen Bigland* (James Barrie, 15 shilling). Frances Trollope slog igenom som romanförfattare och sedeskildrare på 1830-talet, framför allt med en berättelse om sin vistelse i Amerika, och hon tog sitt författarskap ytterst allvarligt. Hon hade en älsklingsson, Thomas Adolphus, som misslyckats som akademiker och lärare; honom tog hon till sig som sekreterare och allt i allo, och dessa två levde ett intimt, självbespeglande och litterärt framgångsrikt liv. Som familjens svarta får betraktade Frances Trollope alltid sin yngste son, Anthony. Han röjde ett rent förakt för hennes författeri, skämtade öppet med den filliga och välartade Thomas Adolphus, dellog aldrig i litterära samkväm, hade grova maner, tyckte om att jaga och föredrog alldeles nöjd med en lantlig postmästarbefattning på Irland, där han kunde ride efter räv och dricka avsevärda mängder porter. Ingen kan föreställa sig moderns förvåning och Adolphus indignation när de i sitt litterära kotteri i Italien 1847 fick meddelande om att Anthony, utan att ha tillfrågat dem eller ens antytt saken för dem, skrivit en roman.

Naturligtvis säger detta mycket om hur kortsynt och självupptagen Frances Trollope var som såg en begåvning i den blekslitoge enslingen Adolphus och en inskränkt medelmåtta i den bullrande Anthony. Förhållandet mellan Anthony och hans mor var alltid kyligt: de var fullständiga främlingar för varandra, och i sina minnesanteckningar skojade Anthony med sin mor, med hennes sociala ambitioner, hennes förfelnade idéer och inte minst med hennes böcker. Det senare var nu aningen orättvist av honom, för det som var hans förnäta tillgång som författare, lakttagelseförmågan, hade han utan tvekan ärvt av henne. Hennes klassiska bok, den enda som egentligen går att läsa fortfarande, var debutverket "Domestic Manners of the Americans", om amerikanerna hemma hos sig, deras vardagsliv. Hennes förnyelse företag var nämligen en resa till USA, som hon företog 1828 till 1831 tillsammans med hela sin talrika familj utom de två medlemmar av den hon tyckte minst om, maken och Anthony. Hennes första plan var att i Södern starta en skolkoloni för slavar, den andra att i Cincinnati slöja upp en konstinriktad butik och föreläsningssalong. Allt blev naturligtvis pannkaka; men ur hennes intensiva ventrivsel växte de skarpsynta lakttagelser hon som gjorde hennes Amerikabok till den första intelligenta och inträngande skildringen av amerikanskt vardagsliv. Den enda samtidiga motsvarigheten var de skildringar den från Europa hemkomne James Fennimore Cooper gav av sitt amerikanska fosterland, och det är egendomligt att notera att både mrs Trollope och han var så vanmäktigt irriterade över amerikanernas bordskick. Nästan allt hon har att berätta om amerikanska vanor och beteenden är av intresse; hon redovisar kyrkosamheten, det alltid levande intresset för undervisningen, det naiva allvaret, den energiska pamån som var förbittrade över att jämnåriga kvinnor borttsnappades av gamla män. Bernard Shaws ord att en kvinna föredrar "en tiondel av en första klassens karl framför den exklusiva besittningen av en tredje klassens karl" tycks i stort sett ha besannats, om man med skilda "klasser" menar skilda förnämhetsgrupper.

Mormonerna fick länge vara i fred; Utah låg långt borta, och nationsregeringen hade angelägnare uppgifter att lösa. Men efter inbördeskriget kom steg för steg en lagstiftning som gjorde månggiftet omöjligt. År 1890 böjde sig mormonkyrkan och avskaffade i princip polygamin. En del ivrigt troende fortsatte att praktisera det "himmelska" äktenskapet i dess fulländade form, men efter ett par årtionden var denna centrala princip i mormonreligionen övergiven av alla.

Frances Trollope sådan hon avbildades i New Monthlys marsnummer 1839.

triotismen, vardagslivets småbrog mer detaljerat och mindre resenärbetonat än den annars mycket vaknare Fredrika Bremer, som kom två årtionden senare.

Boken om Frances Trollope har lätt och underhållningsvärde ungefär som en finare besteller. Genom en oföretagsam make, komplett fattigdom och välåtagna ambitioner fick hennes öde något storslaget över sig; och samtidigt något tragiskt, därför att hon var så främmande för den som slutligen infriade de förhoppningar om ära och berömmelse för hela familjen som hon alltid hyste.

JAN OLOF OLSSON

Grosshandlare donerar till skola och museum

Bouppteckningen efter grosshandlare Peter Emil Bergendorff, Stockholm, visar en behållning på 1,29 milj. kr. Grosshandlare Bergendorff, som avled den 27 december förra året, har som tidigare nämnts donerat sammanlagt 225.000 kr. till olika ändamål i Hälsingborg, Göteborg och Stockholm.

Hälsingborgs högre allmänna läroverk får sålunda 75.000 kr., som skall utgöra en stipendiefond till elever som avlagt student- eller realexamen vid läroverket. Hälsingborgs konstmuseum på Vikingsberg får likaledes 75.000 kr. samt ett antal tavlor målade av bl. a. konstnärerna Bruno Liljefors, Carl Larsson, Axel Lindman, Gottfrid Kallstenius, Alexander Roslin och Carl Bille. Sällskapet för räddning av skeppsbrutne i Göteborg erhåller 100.000 till sin verksamhet och Stockholms stadsmission 75.000 kr. för att främja vård åt behövande, åldersstiga, sjuka eller lytta.

Siar om krig och donerar

Dalalands forminnes- och hembygdsförbund har fått en donation på 50.000 kr. från en 90-årig grosshandlare, bosatt i Kalifornien. Donatorn har i ett brev till landsantikvarie Axel Hallbäck i Vänersborg framhållit att han anser det vara viktigt att den svenska kulturen blir bevarad, inte minst därför att han är övertygad om att ett nytt världskrig är oundvikligt under 1900-talets senare hälft.

14-åring efterlyst

Kriminalpolisen i Stockholm efterlyser 14-åriga eleven Kerstin Ingrid Gottschalk, som sedan torsdagen varit försvunnen från sitt hem i Stockholm. Hon är av medelängd, smärt med mörkt, rakt hår, runt ansikte, små bruna ögon och tjock underläpp. I övre tandraden har hon en utstående tand. Hon var klädd i grå kjol med små blommor i olika färger, gul jumper, mörkt vinrött kofta och svarta skor. Hon var bärgd och barhuvad. Meddelanden om dess försvinna kan lämnas till kriminalpolisen i Stockholm eller till närmaste polismyndighet.

E. L—n

Schack

DN:s Schack

11.7.1954

Det sensationella partiet vid andra bordet i rysk-svenska matchen hade följande förlopp.

Retis spelöppning.
Bronstein—Lundin.

1. Sf3, d5 2. c4, e6
3. a3, Sf6 4. b3, c5
5. Lb2, Ld6 6. cxd5, exd5
7. d4, exd4 8. Sxd4, 0—0
9. Le2, Lb4† 10. Le3, Le7!
11. Sd2, Sc6 12. 0—0, Lf7
13. Sxc6

Överraskande är att vit inte fått ut mer än knappt lika spel, trots att han förbrukat hela 90 minuter för de första tretton dragen. Han har nu en tämne kvar för resten av partiet och kommer mot slutet i svår tidsnöd.

13. —, bxc6 14. b4, Ld5
15. Sb3

Springaren kan inte bli stående på d2, även om svart nu får det goda fället ej för sin springare.

15. —, Se4 16. Le1, Db6
17. b5

Soldare vore 17. a3. Med hänsyn till knappheten på betänketid är det riskabelt för vit att ge sig in på förvecklingar, medan svart gör taktiskt rätt i att frambesvärja sådana.

17. —, exb5! 18. Dxd5, Dg6!
19. Dx b5

Det är i varje fall konsekvent att anta bondeoffret, annars skulle vit ha dragit på sig ett angrepp för ingenting.

19. —, Ta8 20. Da5, Lb3
21. Lf3

Bronstein menade att kvalitetsoffret 21. g3 räcker till remi för vit. Det valda draget är farligt.

21. —, Sg5 22. Ld5, Lf5

Med hotet Ld3 åtföljt av Tb5. Bronstein ansåg att det ställa draget 22. —, att vore ännu starkare.

23. f4,

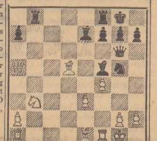

Ställning efter 23...f2—f4:

23. —, Ld3!

Härmed ställs vit inför olösliga problem med tanke på den knappa tiden. Det ser emellertid ut att vara vinst för svart även vid analytisk granskning.

24. fxg3, Lxf1 25. Dxa7

På 25. Kxf1 kan följande hända:

25. —, Dd2†, 26. Kg1, Th5; 27. Le1, Dxc3†, 28. Lf2, Txa5, 29. Lxe3, Te5, 30. Sd2, Lb4 etc.

25. —, Lxg3 26. Lf2, Le2
27. Te1, Lg4 28. e4, Lf4
29. Sd4, Td2

Även bättre är kanske 29. —, Dh6, 30. g3, Ld2.

30. Dxb7 Dg6

Vit förlöser svaret, men ställningen kan ändå inte hållas.

30. —, Lxb7† 31. Kxb2, Txf2
32. Sxb7 Dh7 33. Kg1, Dd2
34. Lxf7†, Txf7† Uppgivet.

E. L—n

Kurs för yrkeslärare

Överstyrelsen för yrkesutbildning har till deltagare i en pedagogisk utbildningskurs för blivande lärare i yrkesarbete vid verkstadsskolor och liknande skolor, planerad att hållas i Stockholm höstterminen i år, antagit Rune Aspeling, Katrineholm, Sven Bengtson, Mellerud, Martin Berg, Fröslin, Nils Bohm, Tällebo, Rune Carlsson, Göteborg, Evert Dahlén, Stockholm, Lennart Edholm, Göteborg, Gösta Elvås, Mora, Manfred Eriksson, Jukkasjärvi, Arne Hagvall, Ödmål, Bengt Hult, Östersund, Ulf Idrén, Jakobsberg, Allan Jacobsson, Umeå, Lennart Jonsson, Uddevalla, Nils Jönsson, Malmö, Bengt Klingstedt, Ronneby, Lars Lange, Anderstorp, Bruno Lidström, Luleå, Åke Lundh, Lund, Ernst Lövgren, Uppsala, Mats Nordkvist, Kvarnsveden, Paul Nydegger, Zürich, Stig Nyström, Norrköping, Anders Olsson, Dalby, Gösta Petersson, Norrköping, Rolf Rosendahl, Johanneshov, Karl Svensson, Teg, och John Wiklund, Uppsala.

Plågar Er frätorna?
Ni får läkaråd i julinumret av
VÄRLDSNYTT
— tidskriften med de populärt skrivna, sakkunniga läkarartiklarna.

Ombord och i land

Vita permanentplisserade ylle-orlonklänningar, långbyxor, shorts och jumpers för sjö och strand — förtjusande poplinjackor och eleganta aftonklänningar för dansen. — Önskeplaggen för regattan och semestern finner Ni hos Regent.

REGENT
Jörnstedt
REGERINGSGATAN 37
Tel. 23 61 20

se på priset

Nu har Sko-konsum äter fått in slitstarka, sommarlätta **sandaler för hela familjen.**

Lädersula, hårdgummisula eller ragummisula. Kraftigt sportläder i brun färg.

25—27 **11**:— 28—30 **12**:25
31—33 **13**:75 34—36 **15**:50
37—39 **17**:50 40—47 **19**:50

GÖTG. 14 • SVEAV. 118
S:T ERIKSG. 43 • STORG. 1
GUBBÄNGEN • ASPUDDEN
SUNDBYBERG • HUDDINGE

se på priset

Utsökt lätt, bekväm och flexibel herrsko i den moderna toffelmodellen. **Ett verkligt sommarfynd!**

Italiensk bottning. Lädersula och gummiklack. Ovanläder av boxkalv. Rödbrun färg.

31:-

Sko konsum

skor med kvalité och stil till låga priser

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.